

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 3.9.2010
KOM(2010) 458 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**om Det Europæiske Forskningsråds drift og dets gennemførelse af målene for
særprogrammet "Idéer" i 2009**

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING OG RETSGRUNDLAG

Det Europæiske Forskningsråd (EFR), der blev oprettet ved en kommissionsafgørelse¹ i 2007, forestår gennemførelsen af særprogrammet "Idéer" under det syvende rammeprogram.

EFR består af et uafhængigt videnskabeligt råd, der støttes af en specifik struktur for gennemførelsen. I 2007 blev der som led i den generelle ordning om forvaltningsorganer² oprettet et forvaltningsorgan for Det Europæiske Forskningsråd³ til at overtage den specifikke gennemførelsesstrukturs rolle fra Kommissionen. Ansvar for at gennemføre særprogrammet "Idéer" og bistå Det Videnskabelige Råd blev overdraget til Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd ved en bemyndigelsesafgørelse⁴, og forvaltningsorganet blev uafhængigt i juli 2009. Endnu en milepæl i 2009 var undersøgelsen af EFR's strukturer og mekanismer - en uafhængig vurdering af en række centrale aspekter af EFR på grundlag af de erfaringer, der er gjort siden oprettelsen.

I overensstemmelse med artikel 4, stk. 4, og bilag I i Rådets beslutning om særprogrammet "Idéer" indeholder denne årlige kommissionsrapport, der er udarbejdet i samarbejde med Det Videnskabelige Råd, Kommissionens vurdering af Det Europæiske Forskningsråds drift og dets gennemførelse af målene for særprogrammet i 2009. Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd har også bidraget til rapporten.

2. STRATEGISKE SPØRGSMÅL

Det Videnskabelige Råd er ansvarligt for at fastlægge en videnskabelig strategi for EFR og opstille det årlige arbejdsprogram for særprogrammet "Idéer".

2.1. Finansieringsordninger

Det Videnskabelige Råd har sigtet mod at skabe en klar og stabil vision for EFR's forskningsaktiviteter ved hjælp af to støtteordninger, der dækker alle forskningsområder:

- **EFR-støtte til etablering af uafhængige forskere ("Starting Grants")**, som har til formål at hjælpe forskere, der for nylig har opnået en ph.d., til at etablere sig som uafhængige forskere.
- **EFR-støtte til etablerede forskere ("Advanced Grants")** til den allerbedste forskning udført af seniorforskere i Europa.

2.2. 2010-arbejdsprogrammet for særprogrammet "Idéer"

2010-arbejdsprogrammet for særprogrammet "Idéer"⁵ blev vedtaget af Det Videnskabelige Råd den 2. april 2009 og efterfølgende godkendt af Kommissionen den 29. juli 2009.

¹ Kommissionens afgørelse 2007/134/EF, EUT L 57 af 24.2.2007, s. 14.

² Rådets forordning (EF) nr. 58/2003, EFT L 11 af 16.1.2003, s. 1.

³ Kommissionens afgørelse 2008/37/EF, EUT L 9 af 12.1.2008, s. 15.

⁴ K(2008) 5694 (ikke offentliggjort).

⁵ K(2009) 5928 af 29.7.2009, ikke offentliggjort.

2010-arbejdsprogrammet medførte ingen grundlæggende strategiændringer, men støtteordningerne blev finjusteret på grundlag af de hidtidige erfaringer. For yderligere at sikre en mere rimelig vurdering af de to grupper, der konkurrerer om EFR's etableringsstøtte, (dvs. ledende forskere i den første fase af overgang til forskningsuafhængighed og forskere, der er i færd med at konsolidere deres forskningsaktivitet eller forskerhold) udvidede Det Videnskabelige Råd muligheden for at ansøge om støtte til 2-10 år efter opnåelsen af en ph.d. Dette var muligt bl.a. som følge af det væsentligt styrkede budget for 2010.

På baggrund af dette ansøgningskriterium inddeles ansøgerne ved evalueringen i to hovedgrupper: ansøgere, der har opnået deres ph.d. mindst 2 år og højst 6 år inden indkaldelsen af ansøgninger (bredt betegnet som "startere"), og ansøgere, der har opnået deres ph.d. mere end 6 år og højst 10 år inden indkaldelsen (bredt betegnet som "konsolidatorer"). For at opnå en sammenlignelig succesrate for "startere" og "konsolidatorer" bliver hvert panels vejledende budget opdelt i forhold til de budgetmidler, der ansøges om i forslagene fra de to kategorier af ansøgere.

Andre justeringer bestod i en videre forenkling af reglerne for genfremsættelse af ansøgninger og flere samtidige ansøgninger samt indførelse af tiltag for at gøre EU og de associerede lande mere attraktive for forskere fra tredjelande og for yderligere at fremme deltagelse af kvindelige forskere. Der skal således stilles flere midler til rådighed for forskere fra tredjelande for at tilskynde og hjælpe dem til at etablere sig i Europa, og der vil blive taget større hensyn til tidligere karriereafbrydelser og ukonventionelle karriereforløb med det formål at få flere kvindelige forskere til at deltage.

2.3. Peer review-metoden

EFR arbejder med peer review-paneler på højt plan, der udvælges af Det Videnskabelige Råd og omfatter forskere, ingeniører og videnskabsfolk fra lande både i og uden for EU. Disse paneler dækker alle forskningsdiscipliner og tilrettelægges både for støtten til etablering af uafhængige forskere og for støtten til etablerede forskere inden for tre overordnede forskningsområder: naturvidenskab og teknik, biovidenskaber samt samfundsvidenskab og humaniora.

3. PROGRAMGENNEMFØRELSEN

Forpligtelsesbevillinger på over 794 861 770 EUR og betalingsbevillinger på over 221 422 331,50 EUR blev udnyttet fuldt ud. Dette svarer til 100 % af de operationelle bevillinger til særprogrammet "Idéer" for 2009.

3.1. Tildeling af støtte

Siden 2008-arbejdsprogrammet har EFR-indkaldelserne omfattet en ettrinsansøgningsproces, hvor ansøgerne skal indsende et komplet forslag, samt en evalueringsproces i to trin⁶.

Der tildeles støtte til de bedste forslag alt afhængigt af det disponible budget. Tilbuddet udformes på grundlag af selve forslaget og det støttebeløb, der anbefales i forbindelse med peer review-evalueringen.

⁶ Se også afsnit 3.3.

3.1.1. EFR-støtte til etablering af uafhængige forskere

2009-indkaldelsen blev offentliggjort i juli 2008 med frist i efteråret 2008 og et vejledende budget på 295,8 mio. EUR. I alt modtog Kommissionen 2 503 forslag, der fordelte sig på de forskellige områder som følger: 1 112 inden for naturvidenskab og teknik, 927 inden for biovidenskaber og 464 inden for samfundsvidenskab og humaniora. Med et budget, der var vokset til 325 mio. EUR takket være de RP7-associerede landes bidrag, var det muligt at støtte 242 forslag⁷.

2009-indkaldelsen blev offentliggjort i juli 2009 med frist mellem oktober og december 2010 og et vejledende budget på 528 mio. EUR. I alt modtog Kommissionen 2 873 forslag, der fordelte sig på de forskellige områder som følger: 1 205 inden for naturvidenskab og teknik, 1 029 inden for biovidenskaber og 639 inden for samfundsvidenskab og humaniora⁸.

3.1.2. EFR-støtte til etablerede forskere

I alt 282 ansøgninger, der blev indsendt som led i 2008-indkaldelsen, modtog støtte fra et endeligt budget på 553 mio. EUR, inklusive de RP7-associerede landes bidrag⁹.

2009-indkaldelsen blev offentliggjort i november 2008 med frist i foråret 2009 og et vejledende budget på 489,5 mio. EUR. Da der forventedes stor efterspørgsel, havde Det Videnskabelige Råd besluttet at kæde de første to indkaldelser (2008 og 2009) sammen. Derfor blev det i 2008-arbejdsprogrammet for særprogrammet "Idéer" fastlagt, at en ansøger ikke måtte være involveret i mere end ét forslag under en af de to indkaldelser. 2009-indkaldelsen resulterede i yderligere 1 583 ansøgninger, hvoraf der i første omgang blev udvalgt 236 til at modtage støtte. Der vil muligvis blive tildelt støtte til flere forslag alt afhængigt af størrelsen af de RP7-associerede landes bidrag.

2009-indkaldelsen blev offentliggjort i oktober 2009 med frist mellem februar og april 2010 og et vejledende budget på 590 mio. EUR. Der vil blive aflagt beretning om denne indkaldelse i Kommissionens årlige rapport for 2010.

3.2. Programudvalget

Programudvalget¹⁰ for særprogrammet "Idéer" varetager ud over sine formelle opgaver rollen som en vigtigt kommunikationskanal mellem medlemsstaterne og de lande, der er associeret til det syvende rammeprogram (RP7), Det Videnskabelige Udvalg, generalsekretæren for EFR og Kommissionen. I 2009 holdt udvalget møde den 23. april og den 20. september.

⁷ Pressemeldelse fra EFR's Videnskabelige Råd om udvælgelse af yderligere topforskere i EFR's anden indkaldelse af ansøgninger om støtte til etablering af uafhængige forskere, 29.10.2009.

⁸ Den tredje EFR-indkaldelse vedrørende støtte til etablering af uafhængige forskere førte til i alt 2873 forslag, ERC Update, 18.12.2009 (http://erc.europa.eu/pdf/NewsRelease_StG3_submissions.pdf)

⁹ Der er aflagt beretning om denne indkaldelse i Kommissionen 2008-rapport (KOM(2009) 488 endelig).

¹⁰ Artikel 8 i Rådets beslutning 2006/972/EF.

3.3. Etisk gennemgang

Et eksternt etisk panel gennemgik 133 af de projekter, der blev udvalgt til finansiering under 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablering af uafhængige forskere, og gennemførte en fuld etisk vurdering af 42 af disse. Alle projekter undtagen ét blev godkendt¹¹.

I forbindelse med 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablerede forskere blev 146 forslag udvalgt til etisk gennemgang. Heraf blev 49 forslag underkastet en fuld etisk vurdering, og for 78 forslags vedkommende blev der blot anmodet om godkendelse fra de nationale myndigheders side. Den fulde etiske vurdering blev tilrettelagt af Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, bortset fra 19 forslag, der indebærer brug af invasive metoder på mennesker – hovedsagelig børn – og ikke-menneskelige primater, hvorfor de blev forelagt for Kommissionen på grund af deres følsomme karakter.

3.4. Klageadgang

Klageudvalget for særprogrammet "Idéer"¹² behandlede 85 klager i forbindelse med forslag, der var indsendt under 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablering af uafhængige forskere, og 74 klager i forbindelse med forslag, der var indsendt under 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablerede forskere. Disse tal svarer til hhv. ca. 3,5 % og 4,5 % af samtlige forslag for hver indkaldelse.

Klageudvalget konkluderede, at 10 anmodninger i forbindelse med 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablering af uafhængige forskere krævede evaluering eller reevaluering. I et af tilfældene, der vedrørte et udvalgt projekt, blev den tidligere afgørelse om støttebeløbet ændret. Behandlingen af klager i forbindelse med 2009-indkaldelsen vedrørende støtte til etablerede forskere var endnu ikke afsluttet ved årets udgang.

3.5. Kommunikation

EFR deltog i en række arrangementer af interesse for forskerverdenen og fremstillede og distribuerede oplysningsmateriale.

3.5.1. Møder

Den 13. marts 2009 blev der afholdt en konference i Istanbul, der udelukkende drejede sig om Det Europæiske Forskningsråd, samtidig med at Det Videnskabelige Råd holdt plenummøde der¹³. På konferencen talte repræsentanter for EFR, den tyrkiske regering og det lokale forskersamfund såvel som EFR-støttemodtagere og andre interesseparter.

EFR spillede en vigtig og synlig rolle i konferencen "Research Connection" (7-8. maj 2009), som Kommissionen afholdt i Prag under det tjekkiske EU-formandskab.

¹¹ Det ene projekt, der ikke blev godkendt i første omgang, blev underkastet en yderligere vurdering, der endnu ikke var afsluttet ved årets udgang.

¹² EUT L 391 og EUT L 400 af 30.12.2006 (hhv. EF og Euratom) og berigtigelse i EUT L 54 af 22.2.2007, s. 4.

¹³ Se også afsnit 4.1.

EFR deltog også i det 58. nobelprismodtagermøde i Lindau (28. juni – 3. juli) samt i Source Event, en forskerkarrieremesse i London (25. september) og i den første europæiske forskerkarrieremesse, der blev afholdt i Berlin (4. december).

I anledning af, at Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd blev uafhængigt og flyttede ind i nye lokaler, blev der afholdt en indvielsesceremoni, *ERC – The future starts today*, i september 2009.

Der blev afholdt en række informationsdage for interesserede parter, der i flere tilfælde blev tilrettelagt via netværket af nationale kontaktpunkter. Arrangementerne fandt sted forskellige steder i EU og de RP7-associerede lande, bl.a. i Danmark, Ungarn, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Serbien, Sverige, Det Forenede Kongerige og Norge.

EFR søgte også at profilere sig i USA ved at deltage i European Career Fair (Boston), årsmødet i American Association for the Advancement of Science (AAAS) (Chicago) og International Career Fair (San Francisco).

3.5.2. Publikationer

EFR's anden årsrapport, der blev udarbejdet under Det Videnskabelige Råds ledelse og gennemgik EFR's aktiviteter og resultater, blev offentliggjort. Rapporten fremhævede navnlig de synspunkter og forventninger, som de finansierede projekters ledende forskere gav udtryk for.

Trykte publikationer omfattede også foldere, faktablade, brochurer og plakater, der stadig distribueres i vidt omfang for at skabe opmærksomhed om EFR og dets arbejde. Der blev fremstillet en videofilm om EFR's strategi, opgaver og støtte til etablering af uafhængige forskere, som forventes at få vid udbredelse. Endvidere stilles der ajourførte oplysninger til rådighed via EFR's websted¹⁴ og Cordis¹⁵, den europæiske portal til forskning og udvikling.

3.6. Tilsyn med og vurdering og evaluering af særprogrammet "Idéer"

EFR's tilsyn med og vurdering og evaluering af særprogrammet blev videreført i 2009 efter den strategi og de rammer, der var blevet fastlagt tidligere.

I 2008 var der blevet udvalgt to forslag til koordinerings- og støtteaktioner: ét vedrørende analyse af programmets betydning for forskere, forskningsorganisationer, finansieringsinstitutioner og politiske strukturer og ét vedrørende karriereudvikling, værtsinstitutioner, forskningsstrukturer og forskningsresultater.

Efter en analyse af resultaterne blev der offentliggjort en ny indkaldelse af forslag vedrørende koordinerings- og støtteaktioner med fokus på emnemæssige "huller" og interesseområder, hvor der ikke var udvalgt forslag til finansiering i forbindelse med den foregående indkaldelse. De første resultater heraf forventes i slutningen af 2010.

¹⁴ <http://erc.europa.eu/>.

¹⁵ <http://cordis.europa.eu/>

Endnu en koordinerings- og støtteaktion, som der blev indkaldt forslag til i 2008, vedrører bistand til formanden og næstformændene for Det Videnskabelige Udvalg på deres arbejdssteder.

4. DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRÅDS STRUKTURER OG MEKANISMER

4.1. Det Videnskabelige Råd

I 2009 holdt Det Videnskabelige Råd fem plenummøder forskellige steder i medlemsstaterne og de RP7-associerede lande, blandt andet med det formål at gøre reklame for EFR og særprogrammet "Idéer" i disse lande og skabe opmærksomhed omkring de lokale forskersamfund. Rådet mødtes to gange i Bruxelles (den 27. - 29. april og den 12. - 14. oktober 2009) og en gang i Istanbul (10. - 12. marts), i Warszawa (29. juni - 1. juli) og i Rehovot, Israel (14.-16. december).

EFR's bestyrelse, der er nedsat af Det Videnskabelige Råd til at planlægge Det Videnskabelige Råds møder og varetage forbindelserne med Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd, mødtes fem gange i årets løb.

4.1.1. Udnævnelse af nye medlemmer

I 2008 nedsatte Kommissionen et "udvælgelsesudvalg"¹⁶ til at udpege nye medlemmer til tre ledige poster i Det Videnskabelige Råd og fremsætte anbefalinger til, hvordan medlemmerne bør udskiftes i fremtiden¹⁷. Udvalget fremlagde sine forslag for Kommissionen i januar 2009 efter at have rådført sig med forskersamfundet¹⁸.

På grundlag af udvalgets forslag udpegede Kommissionen professor dr. Sierd A. P. L. Cloetingh (VU Amsterdam), professor Carlos M. Duarte (Spaniens videnskabelige forskningsråd) og professor Henrietta L. Moore (Cambridge Universitet) som nye medlemmer af Det Videnskabelige Råd¹⁹. Hvad angår fremtidige udnævnelser, foreslog udvalget, at ca. en tredjedel af Det Videnskabelige Råd fornyes hvert andet år (hvilket almindeligvis vil indebære medlemskab for en periode på seks år, som kan forlænges), og at udvælgelsesudvalget etableres som et stående udvalg, der udpeger nye medlemmer, når der er behov for det.

4.2. EFR's generalsekretær

Den 30. juni udløb embedsperioden for den første generalsekretær for EFR, professor Ernst-Ludwig Winnacker. Professor Andreu Mas-Colell, der er professor i økonomi ved Universitat

¹⁶ Medlemmerne af udvalget var professor Eero Vuorio (rektor ved universitet i Turku og udvalgets formand), professor Hélène Ahrweiler (æresrektor og dekan ved Académie de Paris), professor Zita Aušrelė Kučinskienė (dekan ved det medicinske fakultet ved universitetet i Vilnius) og professor Arnold Schmidt (professor ved det tekniske universitet i Wien).

¹⁷ News Alerts on EU Research: Set up of the ERC Identification Committee. Bruxelles, den 23.9.2008 (<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&lg=en&year=2008&na=na-230908>).

¹⁸ Slutrapport fra udvælgelsesudvalget under EFR's Videnskabelige Råd (19.1.2009).

¹⁹ Jf. pressemeddelelse fra Europa-Kommissionen om udpegning af nye medlemmer af Det Europæiske Forskningsråds Videnskabelige Råd (27.4.2009).

Pompeu Fabra i Barcelona og leder af Barcelona Graduate School of Economics, blev udnævnt til ny generalsekretær med et mandat frem til december 2011²⁰.

Generalsekretæren for EFR, der refererer til Det Videnskabelige Råd, er ansvarlig for forbindelserne mellem Det Videnskabelige Råd, Kommissionen og Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd og tilser, at forvaltningsorganet fører Det Videnskabelige Råds strategi og afgørelser ud i livet.

4.3. Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd

Forvaltningsorganet blev administrativt uafhængigt den 15. juli 2009. Det flyttede ind i nye lokaler i Bruxelles den 24. september, der blev officielt indviet ved arrangementet "*ERC – The future starts today*". Heri deltog inviterede interesseparter og forvaltningsorganets personale, og der blev holdt taler af dr. Tobias Krantz (den svenske minister for videregående uddannelser og forskning, der repræsenterede EU-formandskabet), Janez Potočnik (europakommissær for videnskab og forskning), europaparlamentsmedlem Herbert Reul (formand for Europa-Parlamentets udvalg for industri, transport, forskning og energi), professor Fotis C. Kafatos (formand for EFR og for dets Videnskabelige Råd) og dr. Jack Metthey (midlertidig direktør for forvaltningsorganet og direktør i Kommissionen).

Siden juli 2009 har forvaltningsorganet været ansvarligt for alle aspekter af den administrative gennemførelse og programgennemførelsen som fastlagt i arbejdsprogrammet.

Forvaltningsorganets aktiviteter overvåges af en styringskomité, der udpeges af Kommissionen og består af tre tjenestemænd fra Kommissionen, et medlem af Det Videnskabelige Råd og en uafhængig forsker. Generalsekretæren for EFR deltager i styringskomitéen som observatør. I 2009 holdt styringskomitéen fire møder og traf afgørelser om forvaltningsorganets årlige arbejdsprogram og budget, de organisatoriske rammer og datoen for organets uafhængighed. Ved hvert møde forelagde forvaltningsorganets direktør en detaljeret statusrapport for styringskomitéen.

4.3.1. Forvaltningsorganets personale

Antallet af nyansættelser og tiltrædelser steg kraftigt i 2009 i forhold til det foregående år. Med 201 nye medarbejdere nåede forvaltningsorganets samlede personaletal op 262, hvilket er fire gange så højt som i 2008.

Hvad angår forvaltningsorganets ledelse, er 13 ud af 16 stillinger nu besat.

Ud over at udvælge og ansætte nye medarbejdere foretog forvaltningsorganet i 2009 en konsolidering og videreudvikling af sin personalepolitik. Navnlig vedtog styringskomitéen gennemførelsesbestemmelser om personaleforvaltning.

4.3.2. Aftalememorandum

Der blev indgået et aftalememorandum mellem Kommissionen og forvaltningsorganet i juli 2009 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, i bemyndigelsesafgørelsen. Formålet er at

²⁰ Pressemeddelelse om den nye generalsekretær for EFR, 2.7.2009 (http://erc.europa.eu/pdf/Press_release_New_SecGen_02_07_09.pdf)

fastlægge rammerne for den løbende kontakt mellem det relevante generaldirektorat og forvaltningsorganet vedrørende gennemførelsen af særprogrammet "Idéer".

4.4. Revision af EFR's strukturer og mekanismer

4.4.1. Revisionsprocessen

I henhold til bilag I i Rådets beslutning om særprogrammet "Idéer" skal der foretages "en uafhængig undersøgelse af EFR's strukturer og mekanismer efter kriterier som videnskabelig topkvalitet, uafhængighed, effektivitet og åbenhed, og dette skal ske med Det Videnskabelige Råds fulde medvirken"²¹.

Denne undersøgelse blev gennemført i februar og juli 2009. Det Videnskabelige Råd for EFR deltog fuldt ud i revisionsprocessen og tilsluttede sig generelt de retningslinjer, som panelet i sidste ende vedtog.

Panelet fik forelagt skriftlig dokumentation fra Kommissionen, Det Videnskabelige Råd og en række europæiske forskningsorganisationer²². Der blev afholdt høringer med tjenestemænd fra Kommissionen (fra Generaldirektoratet for Forskning og Generaldirektoratet for Budget samt Juridisk Tjeneste) og Det Videnskabelige Råd (formanden, næstformændene og generalsekretæren) og formanden for den europæiske sammenslutning af ledere af forskningsfinansierende og forskningsudførende organisationer, Eurohorcs. Specifikt til brug ved peer review-evalueringen blev der udformet et online-spørgeskema til ansøgere, panelmedlemmer og bedømmere, og processen blev ledet og resultaterne analyseret af Det Europæiske Universitetsinstitut.

4.4.2. Resultaterne af undersøgelsen

Panelet forelagde sin rapport i juli²³. Den konkluderede, at oprettelsen af EFR var en milepæl i europæisk forskning, og at EFR havde "overgået alle forventninger", generelt levede op til sine erklærede mål om akademisk frihed, topkvalitet og fortjeneste og havde "positive afsmittende virkninger" i visse af Europas nationale forskningssystemer.

Panelet pegede dog på visse specifikke problemer med reglerne og de praktiske ordninger for forvaltningen af EFR, som ikke er fuldt ud tilpasset til EFR's mål om at finansiere frontlinjeforskning. Disse problemer skal løses, hvis EFR skal fungere holdbart på lang sigt. De finansielle regler er tunge og i højere grad baseret på forebyggelse af snyd og dårlig forvaltning end på tillid.

²¹ Undersøgelsespanelet blev nedsat ved Kommissionens afgørelse K (2009) 1871 og bestod af Vaira Vike-Freiberga som formand, Lord Sainsbury som næstformand og følgende medlemmer: Yves Mény (der også var panelets referent), Fiorella Kostoris Padoa Schioppa, Lars-Hendrik Röller og Elias Zerhouni.

²² Der var tale om følgende organisationer: ALLEA (All European Academies), EARTO (European Association of Research and Technology Organisations), ESF (European Science Foundation), EUROHORCS (European Heads of Research Councils), EIRMA (European Industrial Research Management Association), BUSINESSEUROPE (The Confederation of European Business), EUA (European University Association), EASAC (European Academies' Science Advisory Council) og Academia Europaea.

²³ "Towards a world class Frontier Research Organisation: Review of the European Research Council's Structures and Mechanisms" (23.7.2009).

De umiddelbare foranstaltninger, der anbefales i rapporten, omfatter strømlining og integration af forvaltningsstrukturerne, herunder sammenlægning af stillingerne som generalsekretær for EFR og direktør for forvaltningsorganet, tilpasning af finansieringsfilosofien til frontlinjeforskning, etablering af stående udvalg inden for en række emner, vedtagelse af nye og strømlinede procedurer for bedømmere og panelmedlemmer, øget åbenhed, økonomisk godtgørelse til medlemmerne af Det Videnskabelige Råd og enklere procedurer for ansættelse af forskere i forvaltningsorganet.

Panelet opfordrede også til, at den nærmest kontraktlige støtte ændres til et fast støttebeløb, der giver modtagerne fleksibilitet til løbende at justere den igangværende forsknings retning. Der blev foreslået enklere procedurer for udnævnelse og brug af eksperter i peer review-processen.

Endelig bakkede panelet op om udvælgelsesudvalgets forslag om udnævnelse af nye medlemmer af Det Videnskabelige Råd²⁴ og foreslog, at man skaber større åbenhed omkring rådets arbejde ved at offentliggøre referater af dets møder.

Efter at have undersøgt mulighederne og de potentielle risici ved de to strukturtyper når undersøgelsen frem til den konklusion, at selv om modellen med et forvaltningsorgan i visse henseender indebærer begrænsninger, vil vanskelighederne og risiciene forbundet med at ændre strukturen på grundlag af artikel 187 i traktaten²⁵ - herunder muligheden for politisk indflydelse på EFR's videnskabelige uafhængighed - ikke retfærdiggøre en ændring af strukturen. Der bør i al fald ikke foretages nogen ændringer, før alle mulighederne for at udvikle og finjustere forvaltningsorganet med henblik på at opfylde EFR's ambitioner er udtømte. Panelet anbefaler, at der foretages en ny uafhængig undersøgelse om to år.

4.4.3. Det Videnskabelige Råds reaktion på undersøgelsen

Det Videnskabelige Råd udsendte en reaktion på undersøgelsen, hvori det kommenterede de enkelte anbefalinger²⁶. Det lagde især vægt på forslaget om at tilpasse den administrative ordning bedre til EFR's opgaver og på behovet for at tage EFR's fremtidige retlige struktur op til overvejelse.

4.4.4. Kommissionens reaktion og opfølgning på undersøgelsen

Som reaktion på undersøgelsesrapporten offentliggjorde Kommissionen en meddelelse i oktober 2009²⁷. Heri skitserede den en strategi og en række forslag til tiltag i EFR's næste fase baseret på undersøgelsespanelets anbefalinger.

Blandt de foreslåede tiltag skal nævnes følgende: ansættelse af en fremtrædende forsker med solid administrativ erfaring som direktør for forvaltningsorganet, integration af EFR's kommunikationsstrategi med henblik på at skabe en klar vision, sømløs dækning, større åbenhed, begrænsning af risikoen for interessekonflikter, præcisering af forvaltningsorganets og Det Videnskabelige Råds roller og undersøgelse af mulighederne for at tilbyde honorar til

²⁴ Se afsnit 4.1.

²⁵ Tidligere artikel 171 i EF-traktaten: "Unionen kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Unionen".

²⁶ Svar fra EFR's Videnskabelige Råd på rapporten om undersøgelsen af Det Europæiske Forskningsråds strukturer og mekanismer, "Towards a world class Frontier Research Organisation", (25.8.2009).

²⁷ KOM(2009) 552 endelig.

medlemmer af Det Videnskabelige Råd, der deltager i rådets plenummøder (til anerkendelse af deres personlige engagement, særlig formandens og næstformændenes).

Kommissionen agter også at nedsætte et uafhængigt stående udvalg til at udvælge fremtidige medlemmer af Det Videnskabelige Råd og sikre en trinvis fornyelse af rådet.

De tiltag på mellemlang sigt, der foreslås i meddelelsen, vedrører først og fremmest de finansielle og administrative procedurer. Kommissionen vil benytte den kommende revision af finansforordningen til at undersøge, hvordan de rammer, forordningen opstiller, kan tilpasses bedre til EU's politikker inden for denne sektor og forenkles i overensstemmelse med den nyligt vedtagne meddelelse²⁸.

Kommissionen betragter EFR som en organisation i stadig udvikling og henviser til særprogrammet "Idéer", der lyder: "*...Gennemførelsen og forvaltningen af aktiviteten vil blive undersøgt og evalueret løbende, så resultaterne vurderes og procedurerne tilpasses og forbedres på grundlag af de erfaringer, der er gjort*".

5. KONKLUSIONER OG PERSPEKTIVER FOR 2010

De to vigtigste begivenheder i EFR's udvikling i 2009 var forvaltningsorganets uafhængighed og undersøgelsen af EFR's strukturer og mekanismer.

I 2010 vil der ske yderligere fremskridt på disse områder. Som opfølgning på EFR-undersøgelsen vil der blive udnævnt en direktør for forvaltningsorganet. Der forventes også vedtaget ændringer i retsgrundlaget for at forbedre EFR's opbygning og drift, herunder brugen af uafhængige eksperter i peer review-processen. Desuden vil der blive nedsat et stående udvælgelsesudvalg til at forestå udskiftningen af de medlemmer, hvis første embedsperiode ophører i februar 2011.

EFR's forskerstøtte forventes fortsat at stige i takt med det stigende årlige budget for det syvende rammeprogram. Kommissionen glæder sig over, at EFR fortsat er særdeles velanset blandt forskerne, og at de resultater, rådet har opnået, yderligere har styrket dets gode ry. Der er stor sandsynlighed for, at mængden af forskningsforslag af høj kvalitet vil vokse, og dermed burde EFR være bedre rustet til at opfylde Europas ambitioner om at levere topforskning i verdensklasse og således bidrage til målet for Europa 2020-strategien²⁹ om at udvikle en økonomi baseret på viden og innovation. Målene samt hovedtrækkene i de fremtidige rammer og ordninger for EU's forskningsstøtte vil blive uddybet som led i flagskibsinitiativet "Innovation i EU", der blev bekendtgjort i meddelelsen om "Europa 2020", og præsenteret i efteråret 2010.

²⁸ KOM(2010) 187.

²⁹ KOM(2010) 2020.